

I E G U L D Ī J U M S T A V Ā N Ā K O T N Ē

**Pētījuma “IKT balstīta savvaļas dzīvnieku uzskaites pieeja to ilgtspējīgai pārvaldībai”
norise posmā no 01.10.2021 līdz 31.12.2021.**

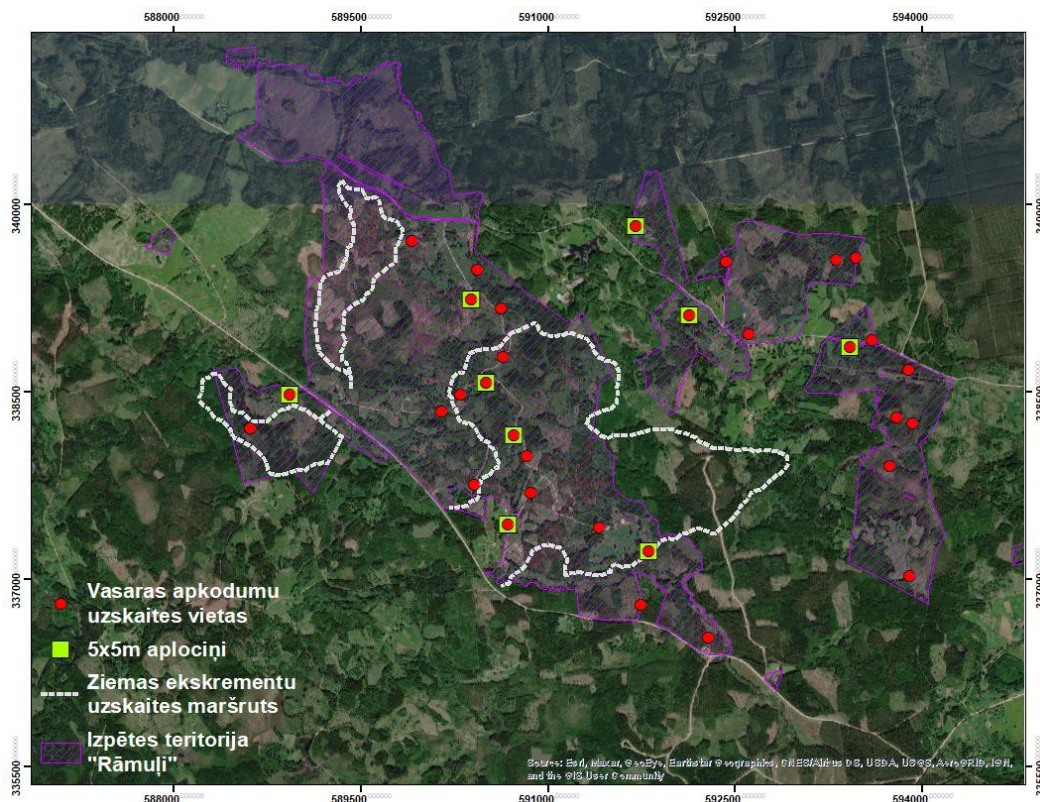
Pētījumā veiktas šādas aktivitātes:

2.5. Datu iegūšana savvaļas dzīvnieku uzskaitēi.

Veikta pilotteritorijā dabā ievāktu datu atlase un izvērtējums, kas aptver visu 3 gadu pētījumuperiodu, ar iespēju tos iekļaut plānotajās zinātniskajās publikācijās.

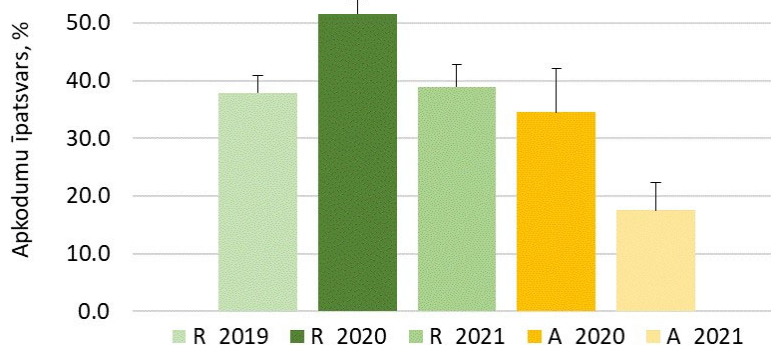
(1) Lapu koku vasaras apkodumu intensitātes novērtēšana

Briežu dzimtas pārnadžu vasaras apkodumu intensitāte teritorijā “Rāmuļi” novērtēta 3 sezonas – 2019., 2020. un 2021. gada rudenī, uzskaiti veicot 33 vietās, katrā novērtējot vismaz 200 kociņus kategorijās “vesels” vai “bojāts” (1. attēls). Desmit no šīm vietām 2019. gada rudenī ierīkoti 5×5 m lieli nožogojumi, kuru iekšpusē un tuvākajā apkārtnē nopļauti visi kokaugi 5–10 cm augstumā no zemes.

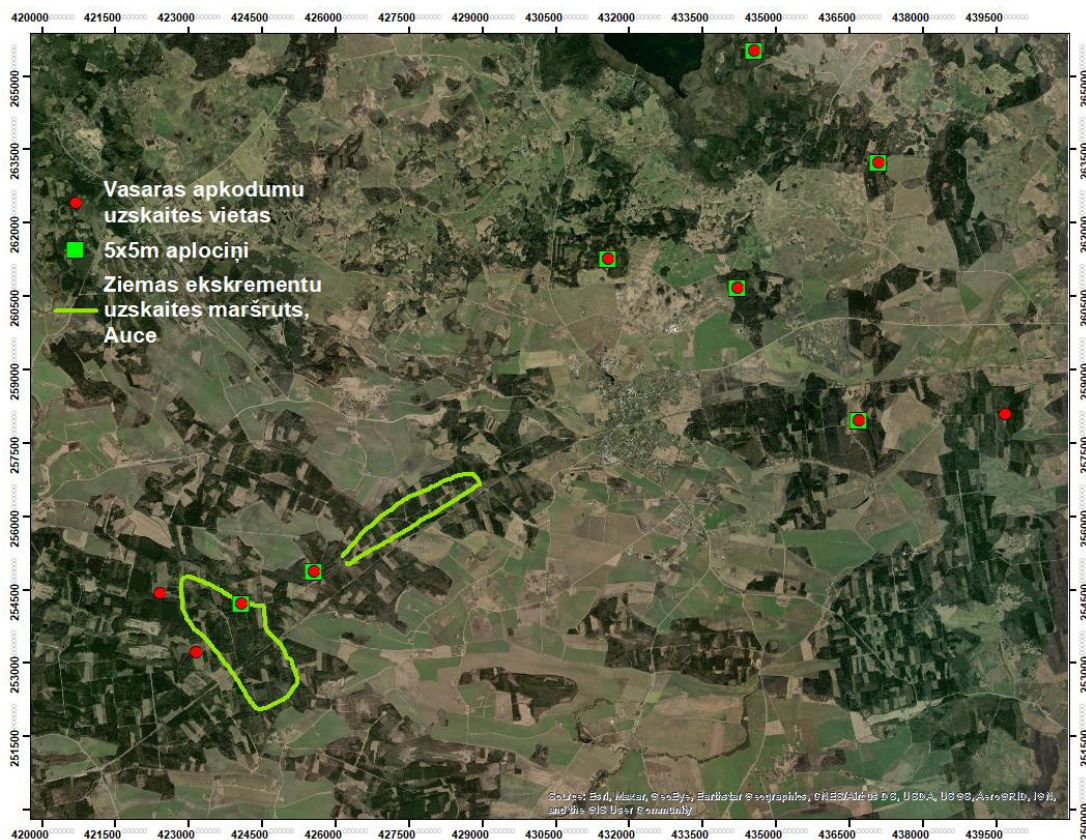
1 attēls. Briežu dzimtas pārnadžu vasaras apkodumu uzskaites vietas; ziemas ekskrementu uzskaites maršruti, izpētes teritorija Rāmuļi.

Visaugstākais apkodumu īpatsvars bijis 2020. gada vasarā, kad svaigi bojājumi konstatēti 51,6%±2,6 lapu koku un krūmu, savukārt 2019. un 2021. gada vasaras apkodumu intensitātes bija būtiski zemākas, attiecīgi 37,9% ±2,9 un 38,9%±3,9 (P=0,000) (2. attēls).

2. attēls. Vasaras apkodumu īpatsvars izpētes teritorijā Rāmuļi (R_2019, R_2020, R_2021) un Auce (A_2020, A_2021) (vidējās vērtības attiecīgajos uzskaites gados ±SE).

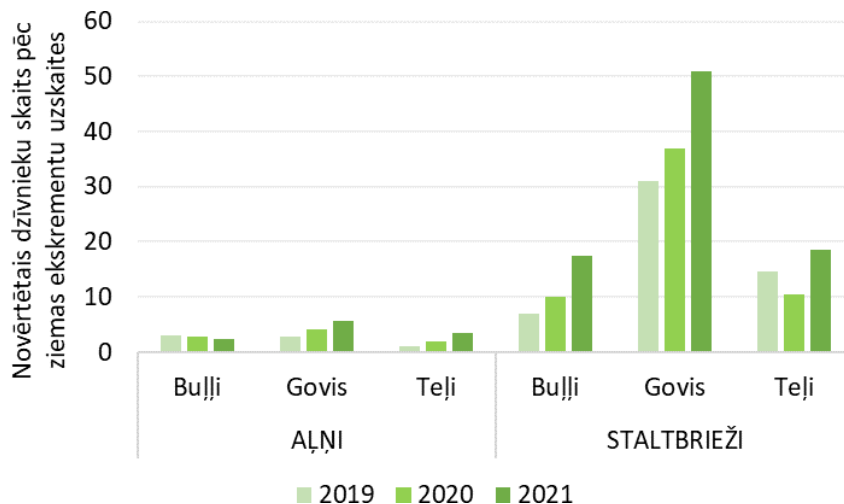
Izpētes teritorijā Auce vasaras apkodumi 2020. gadā novērtēti 10 uzskaites vietās un 2021. gadā 7 uzskaites vietās, kas sakrīt arī ar ierīkoto 5×5 m aploku atrašanās vietām (3. attēls). Augstākais bojājumu īpatsvars bija 2020. gadā – 34,5%±7,6, savukārt 2021. gadā – 17,5%±4,9, atšķirības statistiski būtiskas (2. attēls).

3. attēls. Briežu dzimtas pārnadžu vasaras apkodumu uzskaites vietas un ziemas ekskrementu uzskaites maršruti izpētes teritorijā Auce.

(2) Briežu dzimtas dzīvnieku uzskaites rezultāti, izmantojot tradicionālās metodes

Rāmuļu izpētes teritorijā ziemas ekskrementu uzskaitē veikta 3 maršrutos ar kopējo garumu 16,146 km (1. attēls). Uzskaites trīs gadu rezultāti liecina par aļņu un staltbriežu skaita pieaugumu izpētes teritorijā (4. attēls), stirnām – par skaita samazināšanos (7 dzīvnieki pēc 2019. gada uzskaites rezultātiem un 1 – pēc 2021. gada uzskaites rezultātiem).

4. attēls. Ziemas ekskrementu kaudziņu uzskaites rezultāti izpētes teritorijā Rāmuļi 2019., 2020. un 2021. gadā.

3. (3.1.–3.5.) Datu apstrāde un IKT balstītas pieejas izveide savvaļas dzīvnieku uzskaitē

3.4. Meža dzīvnieku dzīvotņu un dzīves telpas ietilpības novērtēšana

Lai salīdzinātu briežu dzimtas pārnadžu barībā lietoto koku un krūmu atvašu atjaunošanās ātrumu dažādos apkodumu intensitātes un augšanas apstākļos, veikti atvašu augstuma mērījumi iežogojumā un ārpus tā otrās vasaras beigās pēc to nopļaušanas 10 punktos ap katru no 10 iežogojumiem pilotteritorijā Rāmuļi (1. tabula) un 7 iežogojumiem Auces mežos (2. tabula).

1. tabula

Lapu koku atvasu augstuma mērījumi iežogotās platībās un to ārpusē Rāmuļu objektā

Žodziņa iekšpuse		Žodziņa ārpusē		Statistisk. salīdz.		Rudenī apkostie lapkoki		
vid.	SD	vid.	SD	F-kritērijs	t-kritērijs	veselie	apkostie	%
2.09	0.500899	2.25	0.980051	0.058281	0.707029	136	71	34.3
2.18	0.674981	3.17	1.25861	0.077477	0.122632	174	26	13.0
1.65	0.300832	1.58	0.56356	0.075414	0.709446	95	105	52.5
2.17	0.451774	2.48	0.921737	0.045101	0.228035	198	2	1.0
1.61	0.326956	2.13	0.481768	0.263648	0.024681	197	4	2.0
1.88	0.309192	1.71	0.388458	0.507219	0.217749	69	131	65.5
1.75	0.229129	1.52	0.267582	0.651398	0.081818	165	36	17.9
2.17	0.405093	1.75	0.201246	0.049026	0.027378	89	112	55.7
2.3	0.252982	2.06	0.463033	0.086236	0.161171	145	55	27.5
1.79	0.202237	2.42	0.601332	0.003326	0.034907	44	160	78.4

Lapu koku atvasu augstuma mērījumi iežogotās platībās un to ārpusē Auces objektā

Žodziņa iekšpuse		Žodziņa ārpusē		Statistisk. salīdzin.		Rudenī apkostie lapu koki		
vid.	SD	vid.	SD	F-kritērijs	t-kritērijs	veselie	apkostie	%
2.18	0.616117	1.62	0.389358	0.187716	0.04582	166	34	17.0
2.84	0.860465	2.34	0.560714	0.218008	0.153477	189	12	6.0
2.1	0.473286	1.39	0.359026	0.422927	0.006851	145	57	28.2
2.64	0.695989	1.98	0.649307	0.83952	0.010799	198	2	1.0
1.43	0.29	1.64	0.62482	0.031939	0.272789	169	33	16.3
1.91	0.548544	1.45	0.287228	0.067347	0.08493	171	30	14.9
2.29	0.56648	1.28	0.381576	0.254739	0.004555	123	79	39.1

*4. Projekta vadība un rezultātu izplatīšana**4.1. Projekta vadība*

Projektā iesaistītie LVMI “Silava” un VRI darbinieki vienojušies par sadarbību 3 zinātnisku rakstu manuskriptu izstrādē un iesniegšanā.

4.2. Publikācijas zinātniskos žurnālos

Turpinās zinātniskās publikācijas manuskripta veidošana par populāciju dzimuma un vecuma struktūras datu izmantošanu pētījumos par pārnadžu ietekmi uz vidi un mijiedarbību ar cilvēka saimniecisko darbību. Raksta koncepcija balstīta salīdzinājumu starp dzīvnieku uzskaites datiem, kas iegūti ar jaunākajām tehnoloģijām, tradicionālām uzskaites metodēm, apdzīvotās vides noslodzes rādītājiem un postījumu riskiem, kas konkrētajos apstākļos radušies A/S “Latvijas valsts meži” atjaunojamās mežu platībās (5. attēls).

